

VUODEN 2026 TALOUSARVION JA VUOSIEN 2027-2028 TALOUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Vuoden 2026 talousarvio ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelma laaditaan valtuuston 26.5.2025/§ 22 hyväksymää talousarvioasetelmaa noudattaen.

Lautakuntien esittelijät laativat yhdessä tulosaluejohdon kanssa talousarvioehdotukset ulkoisten erien osalta 5.9.2025 mennessä. Tämän jälkeen ehdotukset käydään läpi kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan kanssa ennen lautakuntien listojen lähtemistä. Keskusteluissa tarkistetaan myös henkilöstömenojen ja sisäisten erien oikeellisuus. Lautakunnat antavat ehdotuksista lausuntonsa 3.10.2025 mennessä.

Talousarvion käyttötalousosassa toiminta jaetaan budjettirahoitteiseen ja kohderahoitteiseen toimintaan. Budjettirahoitteisessa toiminnassa budjetoinnin tärkein tehtävä on valtionosuus- ja verorahoituksella koottujen tulojen jakaminen määrärahoina eri tehtäville. Kohderahoitteisessa toiminnassa, jossa rahoitus perustuu suoritteiden myynnistä saataviin tuloihin, ovat tulonodotukset menojen budjetoinnin lähtökohdana. Nämä tulot voivat olla myynti- ja maksutuloja, avustuksia, tukia tai korvauksia. Kohderahoituksessa tulot voivat syntyä markkinaperusteisesti, lakisääteisesti, sopimusperusteisesti tai sisäisinä tuloina.

Valtuustoon nähden sitovia eriä tulosalueittain ovat valtuuston hyväksymät vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteet sekä käyttötalousosan **toimintatulot**, valmistus omaan käyttöön ja **toimintamenot**. Kohderahoitteisen tehtävän sitovuustaso on sama kuin budjettirahoitteisenkin.

Talousarvion investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille. Valtuusto hyväksyy investointiosan määrärahat ja tuloarviot hankkeittain tai hankeryhmittäin. Vuosien 2027 ja 2028 investointisuunnitelma on alustava arvio, eikä se ole sitova.

Toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2026 talousarvion toiminnalliset tavoitteet nousevat strategian toimenpideohjelmista. Johtoryhmän esitys vuoden 2026 strategisiksi painopisteiksi:

Kasvun ja yrittäjyyden Harjavalta/Elinvoimaohjelma

Painopiste: Osaaminen ja työvoiman saatavuus

Painopiste: Omistajaohjaus ja kaupungin talous

Laadukkaiden palveluiden Harjavalta/Hyvinvointiohjelma

Painopiste: Osallisuus ja yhteisöllisyys

Painopiste: Henkilöstön hyvinvointi

Yhteisöllisyyden ja vapaa-ajan Harjavalta/Yhdistysohjelma

Painopiste: Monipuolinen yhdistyselämä

Kaupunginhallitus voi täsmentää painopisteitä valtuuston linjatessa kaupunkistrategian ja siihen liittyvien ohjelmien sisällöistä syksyllä 2025.

Kokonaispalkkasummaan ei hyväksytä henkilöstömäärän kasvamisesta johtuvaa nousua vuosille 2026 - 2028 vuoden 2025 tasosta. Yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksena aikaansaadut henkilöstösäästöt toteutetaan tässä talousarviovalmistelussa.

Taloudelliset tavoitteet

Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui viime vuonna 0,1 prosenttia. Vuoden 2025 ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa tänä vuonna 1,3 prosenttia. Suomen taloustilanteen ennusteen mukaan vuoden 2026 aikana BKT:n arvioidaan kasvavan 1,6 %. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku parantavat kuluttajien ostovoimaa, mutta kulutuksen kasvua hidastaa talouden tilanteen epävarmuus. Investointien arvioidaan lähtevän kasvuun. (Valtiovarainministeriön julkaisu, Taloudellinen katsaus: Kevät 2025)

Vuoden 2025 alussa kuntahallinnossa tapahtui merkittävä muutos, kun työvoimapalvelut siirtyivät kuntien vastuulle. Kunnat vastaavat tämän vuoden alusta alkaen työmarkkinatuen lisäksi myös perus- ja ansiopäivärahan maksamisesta. Muutoksella on merkittävä vaikutus kuntien toimintakustannusten kasvamiseen, mikä kompensoidaan kunnille kasvavina valtionosuuksina. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen. Tämän hetken arvion mukaan kasvava valtionosuus ei riitä kattamaan kokonaisuudessaan muutoksesta syntyneitä kustannuksia.

Harjavallan kaupungin tilikauden tulos oli 2,8 miljoonaa euroa alijäämäinen vuonna 2024. Kaupungin taseessa on 5,5 miljoonaa euroa kertynyttä ylijäämää 1.1.2025. Vuoden 2025 talousarvion mukaan tilikauden tappio on 3,0 miljoonaa euroa vuonna 2025, minkä jälkeen taseen ylijäämä olisi enää 2,5 miljoonaa euroa 31.12.2025. Kaupungin talous on saatava tasapainoon, jotta kaupunki voi säilyttää päätäntävällän ja välttää kriisikuntakriteereiden täyttymisen.

Kokonaispalkkasumman ei hyväksytä henkilöstömäärän kasvamisesta johtuvaa nousua vuosille 2026 – 2028 vuoden 2025 tasosta. Talousarviovuoden 2026 henkilöstökustannuksissa on varauduttava 3,5 % kasvuun vuoden 2025 tasoon verrattuna johdun kunta-alan uudesta sopimusratkaisusta. Yleinen hintojen nousu tulee huomioida käyttötalouden menoja arvioitaessa, kustannustason nousuennuste 0,9 % vuonna 2025 ja 1,6 % vuonna 2026.

Kuntaliiton laatima kooste ennakollisista valtionosuuslaskelmista osoittaa, että vuoden 2026 valtionosuus on edelleen negatiivinen, noin -0,3 milj. euroa. Verotulojen ennusteen mukaan kaupungin verotulot ylittäisivät edellisvuoden verotulot ja lisäystä olisi noin 1 milj. euroa. Kaupungin talous on kuitenkin edelleen vaarassa painua noin

kaksi miljoonaa euroa negatiiviseksi ja kaupungin talous ei ole tasapainossa. Toimintakustannusten sopeuttamista on jatkettava ja käyttötalouden menoerien budjetoinnissa on edelleen käytettävä erityistä harkintaa. Tuottavuutta ja tehokkuutta on lisättävä vähentämällä kustannuksia.

Kaupunki laatii parhaillaan talouden tasapainottamisohjelmaa. Aihetta on käsitelty muun muassa keväällä pidetyissä johtoryhmän talousarvioseminaareissa ja kesän aikana valtuustolle pidetyssä talouden tasapainottamisen iltakoulussa.

Tarvittaessa toimialoille annetaan syksyllä tarkempi euro- ja/tai prosenttimääräinen ohjaus käyttötalouden suunnitteluun, jos ennakkolliset valtionosuus- ja/tai verokehikot muuttuvat merkittävästi tai esiin nousee muita suunnitteluun vaikuttavia muutoksia tai tarkennuksia.

Investointiohjelma

Irtaimen omaisuuden (pl. tietotekniikka) ja muiden investointien (talonrakennus, liikuntapaikat, piha-alueet jne.) osalta toimialajohtajien esitykset toimitetaan tekniselle johtajalle 14.8. mennessä.

IT-laitteet hankitaan pääosin leasingrahoituksella, jolloin uusien hankintojen kustannukset budjetoidaan käyttötalouteen. Vuokrat ja käyttökaudet tulee selvittää Kuntien Tiera Oy:n asiantuntijoiden kanssa.

Valtuusto on hyväksynyt seuraavat investointien hankerajat:

Aineettomat hyödykkeet	20.000 €
Koneet ja kalusto	20.000 €
Maa- ja vesialueet	30.000 €
Rakennukset	100.000 €
Kiinteät rakenteet ja laitteet	150.000 €
Osakkeet ja osuudet	hankekohtaisesti.

Hankerajaa pienemmät investoinnit käsitellään hankeryhmässä.

Kaikista investointiehdotuksista on täytettävä ja tallennettava investointilomake osoitteessa: H:/Asiahallinto/TALOUS/2026/Talousarvio2026/Lomakkeet/Investointilomakkeet.

Henkilöstöresurssit

Vakinaisen henkilöstön henkilöstöresurssien budjetoinnista annetaan erillinen ohje ja aikataulu.

Määräaikaisen henkilöstön kohdalla noudatetaan edelleen täyttölupamenettelyä ja palkkaamisessa tulee käyttää harkintaa ottaen huomioon taloustilanne ja henkilöstökulujen kasvupaine. Määräaikainen henkilöstö budjetoidaan seuraavasti:

- sijaiset ja muu määräaikainen henkilöstö käsitellään erikseen
- jokaisesta määräaikaisesta henkilöstä täytetään henkilöstölomake, johon merkitään myös määrärahatarve
- henkilöstölomake täytetään jokaisesta määräaikaisesta henkilöstä, vaikka päätös vakanssista olisi tehty jo vuoden 2025 aikana tai aiemmin
- toimiala syöttää muun kuin vakinaisen henkilöstön palkkamäärärahat suoraan budjettiohjelmaan

Samalla, kun tarkastetaan vakinaisen henkilöstön palkkataulukot, on raportoinnin yhdenmukaistamiseksi syytä täydentää kansioista H:/Asiahallinto/TALOUS/2026/Talousarvio 2026/Lomakkeet löytyvää henkilöstöresurssitaulukkoa. Näin varmistetaan, että lopulliseen talousarviokirjaan päätyy henkilöstömäärä, joka täsmää myös palkkahallinnon tietojen kanssa. Taulukkoon täytetään sekä vakinainen että määräaikainen henkilöstö.

Talousarvion pohjana olevaan taulukkoon merkitään talousarviovuoden ja suunnitelmakauden muutokset sekä henkilöstömääriin että virka- ja toiminimikkeisiin. Vaikka henkilöä esitettäisiin palkattavaksi esim. 1.8. lukien, ei henkilöstösuunnitelmaan merkitä 5/12 tai 0,42 %, vaan + 1.

Henkilöstölomakkeet löytyvät verkosta osoitteesta H:/Asiahallinto/TALOUS/2026/Talousarvio 2026/Lomakkeet.

Käytännön ohjeita

1. Talousarvion laadinnassa käytetään Raindance Budjetointi-ohjelmaa.
2. Talousarvioehdotusten valmistelijat syöttävät ohjelmaan ulkoiset tulot ja menot 2.9.2025 mennessä.
3. Ohjelmaan syötetään keskitetysti henkilöstömenot (vakituisen henkilöstön palkat) 14.8 mennessä sekä sisäiset erät, leasingvuokrat ja poistot 22.8.2025 mennessä.
4. Talousarvioehdotukset valmistellaan 5.9.2025 mennessä, jolloin ne käydään läpi em. tavalla ja tämän jälkeen lähetetään lausunnolle lautakuntiin.
5. Lautakunnat antavat talousarvioehdotuksista lausuntonsa 3.10.2025 mennessä.
6. Kun tuotteille lasketaan hintaa, käytetään palkkojen sivukulujen ja lomakertymien hinnoittelussa lukua 45 %.
7. Vuosien 2027 ja 2028 suunnitelmaluvut on syötettävä ao. sarakkeisiin Raindance Budjetointiin ja käsiteltävä vuoden 2025 talousarvion yhteydessä toimitelmissä. Lukujen on oltava toimielimen asettamien tavoitteiden mukaisia, ei vain lisäyksiä tai vähennyksiä edelliseen vuoteen.
8. Väestötietoina käytetään tilastokeskuksen väestötietoja. Asukasmääränä käytetään vuodenvaihteen 2024/2025 asukaslukua 6 647.
9. Talousarvioasetelma 2026 sekä talousarvio-ohje löytyvät verkosta osoitteesta H:/Asiahallinto/TALOUS/2026/Talousarvio2026/Ohjeet.

Talousarviokirja laaditaan ilmiäsultaan yhtenäiseksi. Erilaisten fonttien, tummennusten, varjostusten ja erikoismerkkien käyttöä on vältettävä.

Toimielinten hyväksymät tekstit tallennetaan verkkoon osoitteeseen H:/Asiahallinto/TALOUS/2026/Talousarvio2026/Toimielinten tekstit/ kunkin toimielimen kohdalle Calibri (12) –fontilla.

Raindance Budjetoinnin käyttöön, talousarvioasiakirjan laadintaan ja henkilöstösuunnitteluun annetaan tarvittaessa erillisiä ohjeita.

Hannu Kuusela
kaupunginjohtaja

Timo Oravainen
hallintojohtaja

Lisätietoja

hallintojohtaja Timo Oravainen
hallintojohtaja Timo Oravainen
tekninen johtaja Petri Katajisto
työnjohtaja Toni Leppänen
ruokahuolto- ja siivouspäällikkö Mervi Takala
pääkirjanpitäjä Eeva Pajunen
taloussuunnittelija Anu Mantere
(vs.) tiedonhallintasihteeri Jaana Kannisto
esihenkilö / hallintojohtaja Timo Oravainen

henkilöstöasiat
talousarvion ja toimintasuunnitelman laatiminen
investointiohjelma
sisäiset vuokrat ja tilojen käyttö
ateria- ja siivoussuoritteet sekä -hinnat
poistot, kustannuspaikat, talousarvion rakenne
RD Budjetointi -ohjelman käyttö, sisäiset erät
väestötiedot ja tilastot
tietotekniikan hankinnat